

Udenrigsministerens indlæg under URU-høring den 1. juni 2017: investeringer i israelske bosættelser

[Det talte ord gælder]

Tak for muligheden for at deltage i høringen. Jeg vil gå lige på.

Konflikten mellem israelerne og palæstinenserne er lang - og kompliceret. Men for Danmark og for regeringen står det klart, at den eneste løsning er en to-statsløsning, der tager de skyldige hensyn til både israelerne og palæstinenserne. Israelerne har et legitimt krav på at leve i fred og sikkerhed - og palæstinenserne ret til deres egen, levedygtige stat.

Regeringen mener ligesom et bredt flertal i Folketinget, at Israel bør indstille sin bosættelsespolitik. Fordi bosættelserne underminerer muligheden for en to-statsløsning - og de er ulovlige efter folkeretten.

Det første fik jeg syn for, da jeg besøgte Israel og Palæstina for to uger siden. Bosættelser har en indgribende virkning både i den almindelige palæstinensers dagligdag og på muligheden for at realisere en to-statsløsning.

Folketinget har senest med vedtagelse V 53 i 2016 lagt vægt på, at bosættelser ikke gennem aftaler mellem Israel og EU eller i kraft af danske offentlige eller private engagementer får legitimeret deres eksistens eller får forbedrede økonomiske muligheder.

Det er en politisk tilkendegivelse. Den er ikke juridisk bindende. For der er ikke vedtaget internationale sanktioner, der forbyder investeringer i eller til gavn for bosættelser. Men engagementer, der gavner bosættelser, svækker mulighederne for en to-statsløsning.

1) Derfor fraråder regeringen engagementer og aktiviteter, der er rettet mod at styrke bosættelser.

2) Derfor bakker vi op om de fælles budskaber til borgere og virksomheder i EU, der netop har til formål at skabe opmærksomhed om de risici, der er forbundet med et engagement i bosættelser.

3) Og derfor støtter regeringen opfordringen i FN's Sikkerhedsrådsresolution 2334 om at skelne mellem Israel og de besatte områder. EU og Danmark skelner allerede, fordi vi opererer med en territorialklausul for at undgå, at bosættelser kan omfattes af aftaler med Israel.

* * *

Nu har jeg redegjort for regeringens opfattelse af de politiske og folkeretlige aspekter. Lad mig sige noget om den den etiske problemstilling med et bidrag fra erhvervsministeren, fordi bestemmelser om danske investorer's samfundsansvar ligger der.

Danmark har tiltrådt FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhverv og OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder. Finansielle virksomheder, bl.a. institutionelle investorer, er som andre virksomheder omfattet af retningslinjerne - det gælder uanset, hvor de opererer. FN's retningslinjer gælder for såvel virksomheder som offentlige myndigheder, også kommuner.

Retningslinjerne indeholder anbefalinger til, hvordan virksomheder bør håndtere negative påvirkninger af f.eks. menneskerettigheder. Det kan ske ved skærpede 'due diligence processer' - på dansk 'rettidig omhu'.

Regeringen arbejder for, at FN og OECD's retningslinjer virker nationalt og internationalt. Det styrker danske virksomheders arbejde med samfundsansvar. Samtidig bidrager retningslinjerne til, at bæredygtig udvikling globalt sker på lige konkurrencevilkår.

Der er ofte tale om komplekse udfordringer. Retningslinjerne anerkender, at tiltag og løsninger afhænger af konkrete forhold. Forskellige sektorer har hver deres udfordringer. Regeringen støtter derfor OECD's aktuelle indsats for 1) at udbrede retningslinjerne til lande uden for OECD, og 2) for at præcisere retningslinjerne over for konkrete sektorer.

Danmark har som mange andre lande et nationalt OECD-kontaktpunkt. Det er 'Mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd', kaldet MKI, der bl.a. har til opgave at fremme OECD's og FN's retningslinjer. Erhvervsstyrelsen oplyser, at MKI nu har fokus på netop finanssektorens vejledningsbehov. MKI's mandat omfatter private og offentlige aktører. Derfor kan både virksomheder og kommuner indklages for MKI. Erhvervsministeren vil se på, om vejledningerne om samfundsansvar, f.eks. om ansvarlige investeringer, trænger til en opdatering.

Det centrale element i regeringens politik er at sikre tryghed og tillid til det danske pensionssystem. Pensionsselskaberne skal derfor investere deres aktiver, så forsikringstagernes interesse varetages bedst muligt, bl.a. ved at sikre det bedst mulige afkast.

Der stilles ikke krav om, at forsikringsselskaber og pensionskasser investerer i bestemte kategorier af aktiver. Der er heller ikke begrænsninger i deres mulighed for at fastsætte en investeringsstrategi målrettet f.eks. særlige etiske, miljømæssige eller politiske hensyn, så længe forsikringstagerens interesser varetages bedst muligt. Et selskab fastsætter altså selv sin investeringsstrategi, så længe den er ansvarlig.

Herudover er det op til kunderne at stille krav til deres investeringselskab. Den finansielle sektor i Danmark følger i høj grad de FN-støttede principper for ansvarlige investeringer.

Til sidst vil jeg sige: Ja, der er dilemmaer. Og de er nemme at få øje på. Men de kan ikke løses gennem et sindrigt offentligt system, der griber ind som øverste smagsdommer. Derfor bakker regeringen op om at fraråde investeringer til fordel for bosættelser. Det er den ramme, staten kan tilbyde. Sammen med bestemmelserne om danske investorers samfundsansvar. Herefter står investorer på mål over for deres kunder og offentligheden. Det, synes jeg, er rimeligt.

Tak for ordet.